

LÁSZLÓ NOÉMI, A NAPSUGÁR ÉS SZIVÁRVÁNY FŐSZERKESZTŐJE A GYERMEKLAPOK KIHÍVÁSAIRÓL, KÜLDETÉSÉRŐL

Óriási jelentőségű, milyen kiadványt olvas a gyermek

László Noémi főszerkesztő szeretné, ha sikerülne kereteiben egyszerűsíteni, egységesíteni, szellősebbé tenni a Kolozsváron megjelenő Napsugár és Szivárvány gyermeklapokat még akkor is, ha ez a kínált mennyiség rovására megy. A nemrég kinevezett főszerkesztő a Krónikának elmondta, a hagyományok tisztelete mellett idomulni kell a huszonegyedik század új formáihoz.

» KISS JUDIT

– A Napsugár és Szivárvány Kolozsváron megjelenő gyermeklap főszerkesztője vagy, az elmúlt évben vetted át a nyugdíjba vonult Zsigmond Emesétől az irányítást. Az 1957 óta megjelenő, nagyobbaknak szóló Napsugárnak és a több mint három évtizede napvilágot látó, kisebbeknek szóló Szivárványnak melyek azok az időtálló, változatlan értékek, amelyeket a jövőben is változatlanul meg szeretnétek jeleníteni, és milyen jellemzőkön szeretnétek változtatni?

– Ez a két lap, de főként a Napsugár gyerekirodalmi lapként indult. Emellett mindkettőnek mindvégig alapvető jellemzője volt, hogy a kor grafikusai, képzőművészei illusztrálták. Szándéka szerint e két lap az olvasással ismerkedő gyerek világlátását, ízlését kívánja alakítani. A mindenkori lapszerkesztők büszkesége, hogy ami ezeken az oldalakon megjelenik, az lehetőség szerint a legjobb minőségű irodalmi és képi világ, a gyerekek látószögéhez alakítva. Ezen nem változtatunk. Amire gondolkodom, az inkább enyhe fókuszváltás, mert én kissé műveltető, ismeretterjesztő

László Noémi: „Alázattal vegyes figyelem szükséges a gyerekek számára alkotók esetében”

lataid alapján hogyan látod a digitális kor gyermeke és az írott, nyomtatott szöveg viszonyát? Olyan körülmények között, hogy szinte egy éve nagyjából a virtualitásba került a tanítás, tanulás is.

– Amennyiben érkezik visszajelzés, az rendszerint azt jelzi, hogy örömmel veszik kézbe a lapokat. Az is igaz, hogy a vicc és keresztretjvény-rovatok a kedvenceik, ezt követik a hajtogatós, kivágós, kifestős dolgok, bármi, ami kreatív működésre alkalmas ad nekik. Ezt örömmel vesszük, mert hiszen épp ez az, amitől a számítógépes iskola miatt leginkább elestek. Az olvasás szeretetét is segítenek kialakítani lapjaink, hiszen alig van példa arra, egyelőre, hogy gyerekek képernyőn gyakorolják az olvasást. Erről egyelőre még a közvélekedés is úgy tartja, hogy egyértelműen egészségtelen az ő életkorukban. Másrészt pedig óriási jelentősége van ezeknek a lapoknak olyan környezetben, ahol nem megszokott, hogy a szülő a jól felszerelt könyvespolchoz ballag és az onnan levett könyvet gyerekei kezébe adja. A Napsugár és Szivárvány amolyan könyvtárpótlékként is működik, ha felismerik ezt a lehetőséget bennünk. Mert ez a két lap hónapról hónapra korosztályra és időszakra szabott, vidám és alapos olvasmányt kínál azoknak a gyerekeknek, akik hozzájutnak. A megfelelő képi körítéssel.

– Miként látod, a lapok képi világának lehet-e meghatározó szerepe a gyerekek ízlésvilágának formálódásában? Olyan körülmények között, hogy túlnyomórészt a villódzó képek kultúrájának korát éljük, és ez az ifjú nemzedékekre hatványozottan érvényes.

– Igen, az mindenképpen probléma, hogy az újságoldalon hiába kattint majd a gyermek, az nem fog „lapozni”. De tekintve, hogy színes, illusztrált, többretegű tartalommal kérkedhetünk, ez valamiféle lépéselőnyt jelent a könyvekkel szemben, nagyobb esélyünk van arra, hogy a gyermek fi gyelmét megragadjuk. Lényegében az egyszerűsítésre, szellősebbé váló törekvés mögött is ez állna, mert ebben a zsúfolt világban zsúfolt megjelenéssel nem sok esélyünk lesz kitűnni. A felnövő generációk az azonnali sikerélményhez és a szédítő sebességgel váltakozó tartalomhoz szoktak hozzá, illetve ahhoz, hogy ami nem érdekli őket, azzal nem töltenek időt. Ilyen körülmények között esélyünk talán abban

rejlik, hogy vizuális kincseinkkel próbáljuk a villódzó képernyő ingerdús világával fölvenni a versenyt. Ez írott és képi tartalmunk tekintetében is nagy felelősséget ró ránk, mert ha lehetséges, ezeket a lapokat a gyerekek mégis a digitális világgal való szorosabb kapcsolat kialakítása előtt vehetik kezükbe, és ilyen tekintetben nevelhetjük, alakíthatjuk talán az ízlésüket annyira, hogy később ne fogadjanak fenntartás nélkül bármit csak azért, mert a képernyőn szembesülnek vele. Ezért van hihetetlen jelentősége annak, hogy gyerekeink kezébe milyen minőségű kiadványok kerülnek.

– Online kérdőív kitöltésére invitáljátok a gyerekeket, szülőket, tanítókat a Napsugár és Szivárvány gyermeklapok jövőjének tervezése céljából. Mi körvonalazódik a visszajelzésekből, milyen gyermeklapot igényelnének az olvasók 2021-ben?

– Szeptembertől szeretnénk a megújult laptervvel előrukkolni. Úgy gondoltuk, mintát veszünk arról, mit gondolnak pedagógusok, szülők ezekről a gyermeklapokról, mielőtt végleges döntést hoznánk. Tartalmi vonatkozásokon túl rákérdeztünk a papírmínőségre,

» A felnövő generációk az azonnali sikerélményhez és a szédítő sebességgel váltakozó tartalomhoz szoktak hozzá, illetve ahhoz, hogy ami nem érdekli őket, azzal nem töltenek időt. Ilyen körülmények között esélyünk talán abban rejlik, hogy vizuális kincseinkkel próbáljuk a villódzó képernyő ingerdús világával fölvenni a versenyt.

rovatösszetételre is. A kvíz a napokban zárul, kíváncsian várjuk az eredményeket, bár annyi már körvonalazódni látszik, hogy a vélemények megoszlanak. Úgyhogy könnyen elképzelhető, hogy cseppet sem leszünk okosabbak és a döntésben is csakúgy, mint bárkinek, aki ilyen helyzetbe kerül, lépnünk és a teljes felelősséget vállalunk majd. De a vízből is kitűnik, hogy a vicc és a keresztretjvény a sztár, hogy a gyerekek több képregényt szeretnének, egyáltalán, hogy a képi világ kellene hogy a prímet vigye ezekben a lapokban, miközben sok pedagógus nem bánná, ha lapjaink a munkafüzet világa felé tolnának. De hát, mi nem munkafüzet vagyunk. Nyilván azt kell majd kitalálnunk, hogyan látjuk el továbbra is „könyvtárpót-

lél” szerepünket úgy, hogy bőséges képi és kézműves tartalmat szolgáltatunk, miközben a szórakoztató és ismeretterjesztő funkciókról sem feledkezünk meg. Szóval, aki azt gondolta volna, hogy ez a dolog piskóta, annak most tisztelettel üzenjük, hogy cseppet sem az!

– Hogyan lehetne meghatározni, mi lehet egy nyomtatott, túlnyomórészt irodalmi gyermeklap küldetése és szerepe a 21. században?

– Első helyen és mindenekfelett említem azt, hogy segít irodalmi és képi hagyományainkba belegyökerezni. Különös tekintettel arra, hogy folyamatosan fogyatkozó, kisebbségi körülmények között élő közösség tagjai vagyunk, lapjaink tagadhatatlanul a nyelvi és nemzeti identitás kialakításának eszközei, akár tetszik ez nekünk, akár nem. Ilyen értelemben bizonyos egészséges azonosság- és otthonélményt hivatottak nyújtani, mert az összetartozás, a valahová tartozás bizonyossága egyre ritkább kincs ebben a mérőföldjáró csizmával lépegető században. Különbözni, alakulni, nőni is csak az tud, aki biztos pontról indul. Ennek a biztos pontnak a kialakításához kell lapjainknak hozzájárulnia. Másrészt viszont a világ feltérképezésében, az ismeretlenre való ráközelítésben, a tágabb keretek között való otthonos tájékozódás elősegítésében is segídekedhetünk, és erről egy percig sem szabad megfeledkezni. Úgyhogy némiképp úgy vagyunk, mint a mesebeli okos leány, akinek gyalog és hirtőn, ruhásan és ruhátlanul, ajándékkal és üres kézzel kellett érkeznie. De végül is ez cseppet sem meglepő, a gyereklap mindenképpen amolyan fából vaskarika, nem könnyű úgy szolgálni az ügyét, hogy abban senki se találjon kivétnevalót.

– Kik azok a kortárs erdélyi költők, írók, illetve a képzőművészek közül, akik rendszeresen publikálnak, illusztrálnak a lapokban, illetve mi az, ami „napsugaras, szivárványos közös nevezőre” hozza őket?

– Ezekben a lapokban mindig is közöltek azok a magyar írók, akik szívesen fordultak a gyerekek felé, szívesen írtak egészen fiatal közönségnek. Jelenlegi szerzőink között említhetem Balázs Imre József, Bertóti Johanna, Borsodi László, Cseh Katalin, Kiss Lehel, Lőrincz József, Nagyálmos Il-dikó, Sikó-Barabási Eszter, Szócs Margit, Szántai János, Tóth Ágnes nevét. Rendszeresen rajzol olvasóinknak Bak Sára, Csillag István, Darvai Tünde, Forró Ágnes, Guba-Kerekes Zsuzsa, Jánosi Andrea, Karda Zsófia, Molnár Krisztina, Orosz Annabella, Pojum Edith, Szabó Zelmira, Szilágyi-Tosa Katalin, Tomos Tünde, Unipan Helga, Vass József. A közös nevező nyilván az a fajta mesterségbeli tudással párosuló, alázattal vegyes figyelem, ami gyerekeknek alkotó művész esetében elengedhetetlen. Hogy íróink, költőink hajlandóak ebbe a másfajta tudatállapotba helyezkedni, és ezen a másként működő szemüvegen keresztül szemlélni, megragadni, leírni a valóságot, illetve hogy a nekünk alkotó képzőművészek kíváncsiak ezekre a szövegekre, ráhangolódnak, és egykönnyen lefordítják őket a gyerek lelkivilágához illő vizuális nyelvre. Mindezekben túl ezeknek az embereknek van egyféle játékos habitusuk is, képesek arra a könnyed összekacsintásra, ami ezt a munkát mindig is értékessé, élvezetessé, emlékeztetessé tette. Ez a kapcsolat minden résztvevőnek, olvasónak, alkotónak, lapszerkesztőnek egyértelműen épülésére szolgál.

Az áprilisi Napsugár címlapja Orosz Annabella rajzával

és tudomány-népszerűsítő irányba szeretném tolni a hangsúlyt, de ilyen tartalmak mindig is voltak ebben a két lapban. Úgy gondolom, a legnagyobb változtatást vizuálisan ejtenék meg. Szeretném, ha sikerülne kereteiben egyszerűsíteni, egységesíteni, szellősebbé tenni a két lapot, még akkor is, ha ez a kínált mennyiség rovására megy. Úgy érzem, a hagyományok tisztelete mellett mégiscsak idomulni kell a huszonegyedik század új formáihoz.

– A gyerekektől érkező visszajelzések és a saját iskolás gyerekekkel való tapasztala-